

Agárdi Péter–Egervári Dóra–Sipos Anna Magdolna–Tóth Máté–
Varga Katalin

Tanulás, tudás, műveltség – Könyvtárosok a jövő szolgálatában

Az MKE 43. Vándorgyűléséről*

A Magyar Könyvtárosok Egyesülete Pécsen 2011. július 14–16. között rendezte meg 43. Vándorgyűlését, amelynek témája *Tanulás, tudás, műveltség – Könyvtárosok a jövő szolgálatában* volt. A tanácskozás arra a szerepre kívánta ráirányítani a figyelmet, amelyet a könyvtárosok az információs társadalom címben jelzett értékeinek szintetizálásában, megőrzésében és átadásában töltenek, tölthetnek be.

Az 1969 óta minden évben megrendezett vándorgyűlés az MKE központi rendezvénye, amelynek évente változó helyszíne tudatos „politikát” tükröz. A mindenkori házigazdák számára lehetőséget nyújt arra, hogy az előző évek során megvalósított és eredményes szakmai innovációit, új vagy újjáépített könyvtárakat meg- és bemutathassák az ország más területein, régióiban tevékenykedő kollégák, sőt az ország területén kívüli szakmai közösségek számára, különös figyelemmel a határon túli magyarság könyvtári ellátásában meghatározó szerepet játszó intézmények munkatársaira. E szempontok figyelembevételével szinte magától értetődő volt a 2011. évi helyszín megválasztása, hiszen a pécsi rendezés egyidejűleg érvényesítette mind a szakmai innováció, mind pedig az új létesítmény bemutatásának szándékát. Az „Európa Kulturális Fővárosa 2010” projekt keretében Pécs olyan kulturális beruházásokat valósított meg, amelyek tovább erősítették és színesítették a dél-dunántúli régió központjának számító város kulturális intézményrendszerét, továbbá amelyek évtizedekre, esetleg évszázadokra történő befektetéseknek számítanak. A közel ötmilliárd forintos beruházással megvalósított, 2010 második félévében átadott Dél-dunántúli Regionális Könyvtár és Tudásközpont, valamint a szomszédságában felépült, Magyarország egyik legszebb és legjobb akusztikájú koncert- és konferenciaépülete, a Kodály Központ, továbbá a még teljes egészében el nem készült – különféle kulturális, művészeti, közművelődési és oktatási funkciók, a pezsgő kulturális negyed és rekreációs terület képét már felcsillantó – Zsolnay Negyed

---

* A Könyv, Könyvtár, Könyvtáros felkérésére a szakmai kérdésekre is kiterjedő beszámolót a Pécsi Tudományegyetem Felnőttképzési és Emberi Erőforrás Fejlesztési Kar (PTE-FEEK) Könyvtártudományi Intézetének oktatói személyes tapasztalataik, jegyzeteik alapján állították össze.

nem csupán megismerési célokként, hanem egyben a vándorgyűlés legfontosabb helyszínéeként is szolgáltak. Ám az új létesítményekkel, épületekkel történő ismerkedés mellett legalább ilyen fontos szerepet játszott az a Pécssett megvalósult könyvtárszakmai innováció, amire külföldön már bőségesen találunk példákat, ám ami Magyarországon eddig még nem létező könyvtári ellátási modell: két különböző funkciót ellátó könyvtár jelenleg még részleges, ám távlatokban teljes integrációja valósul meg: a közös közkönyvtári és felsőoktatási könyvtári ellátás. Hasonlóan modell értékű a közismerten halmozottan hátrányos helyzetű baranyai régió kisteleplüléseit ellátó, 2010 decembere óta működő Könyvtárbusz projekt. Pécs tehát nem csupán új létesítményeivel, hanem szakmai innovációival is rászolgált a vándorgyűlés mindenkori célkitűzéseinek megvalósítására; egyértelmű volt tehát, hogy a 2011. évi könyvtáros vándorgyűlés helyszíne és rendezője Pécs legyen.

Az inspiratív szakmai, kulturális és művészeti helyszín azonban még nem lett volna elegendő az eredményes munkához, a programok kiváló megvalósításához. Ahhoz szükség volt még a megfelelő anyagi és emberi erőforrásra is. Az anyagi erőforrások az egyesület, a résztvevő közönség befizetéseivel, valamint a profitorientált és a nonprofit szektor szponzorálásával akkumulálódtak, az emberi erőforrások pedig a pécsi–baranyai könyvtáros közösség összefogásával. Sajnálatos módon itt nincs lehetőségünk valamennyi szponzor felsorolására, de öröm volt látni és tapasztalni, hogy azok a profitorientált cégek, vállalatok, amelyek komoly bevételekre tesznek szert, meghatározóan a könyvtárakból mint az információs piac és információs gazdaság szereplőinek kiszolgálásából, egyre jelentősebben veszik ki részüket az ilyen nagy volumenű könyvtári rendezvények finanszírozásából. Az eredményes megrendezésben oroszlánrészt vállaló intézmények felsorolásától azonban nem áll szándékunkban eltekinteni. Kiemelkedő színvonalú, áldozatos munkájukat legalább annyiban örökítsük meg, hogy a jövő számára forrásul szolgáló írásban felsoroljuk őket: a Nemzeti Kulturális Alap, a Magyar Könyvtárosok Egyesülete, a Pécsi Tudományegyetem Egyetemi Könyvtár, a Csorba Győző Megyei–Városi Könyvtár, az MKE Pécsi és Baranyai Szervezete, valamint a Pécsi Tudományegyetem Felnőttképzési és Emberi Erőforrás Fejlesztési Kar Könyvtártudományi Intézete. Az egész rendezvény sikerében döntő szerepet játszó munkájuk miatt – hangsúlyozva, hogy a rendezvény eredményes megszervezéséből rajtuk kívül is számos könyvtáros és nem könyvtáros vette ki részét – szükségesnek látjuk a szervező bizottság tagjainak felsorolását is. Mindenekelőtt a Tudásközpontba integrált két nagy könyvtár vezetőjét kell kiemelnünk, akik karmesterként vezényelték végig a rendezvény előkészítését, megtartását, és ne feledkezzünk meg az utómunkálatokról sem: Fischerné Dárdai Ágnes, a PTE Egyetemi Könyvtár főigazgatója, valamint Szabolcsiné Orosz Hajnalka, a Csorba Győző Megyei–Városi Könyvtár igazgatója. Mellettük azoknak a kollégáknak a nevét is fontosnak tartjuk itt felsorolni, akik a szervezésben, vezetésben további meghatározó szerepet vállaltak: Szellőné Fábíán Mária, Rózsáné Szarka Veronika, Kissné Vörös Krisztina, Jancsik Patrícia, Ambrus Attila.

A 43. vándorgyűlésről számokban, adatokban

Jóllehet a pécsi vándorgyűlés hivatalos időpontja 2011. július 14–16-a (csütörtök–szombat) volt, a szervezők úgynevezett nulladik (július 13., szerda) nappal is

készültek, továbbá többen megnyújtották kellemes pécsi tartózkodásukat, és csak vasárnap (július 17-én) indultak haza. Így sokak számára a vándorgyűlés nem három, hanem öt napig tartott. Magyarországról, illetve a környező országokból, valamint más országok könyvtáros szakmai szervezeteiből összesen 631 fő online regisztrált résztvevő volt, amit még kipótolt a helybeli mintegy 120 résztvevő, segítő. Amennyiben még hozzáadjuk a nem regisztráltakat, a protokoll-résztvevőket, valamint a szponzorokat, a kiállítókat és másokat is, úgy azt láthatjuk, hogy megközelítőleg ezer fő vett részt az idei vándorgyűlésen.

A vándorgyűlés ideje alatt 66 előadás hangzott el, kilenc szekcióban folyt a munka, továbbá két, nem önálló szekcióba tagolódott szakmai közösség is dolgozott: az egyik a FITT-kocsma, a másik pedig a Tudományos és Szakkönyvtári Szekció keretén belül önállóan szervezett hallgatói workshop. A vándorgyűlés első napján főként a rendezvény protokolláris elemei érvényesültek. A vándorgyűlést köszöntötte Bakos Klára, az MKE elnöke, a kormányzat részéről Réthelyi Miklós a Nemzeti Erőforrás Minisztérium vezetője, a házigazda egyetem nevében Bódis József, a PTE rektora, továbbá a Jakabné Pohl Marietta, a Baranya Megyei Közgyűlés elnökhelyettese, valamint a szervezők nevében Fischerné Dárdai Ágnes, a PTE EK főigazgatója. Ezután került sor a Magyar Könyvtárosok Egyesületéért Emlékérem, valamint a Fitz József-díj, továbbá „Az év fiatal könyvtárosa”-díj és különdíj átadására; az IFLA nevében pedig Maija Berndtson, a szervezet elnöke köszöntötte a magyar könyvtárosokat és a vándorgyűlés résztvevőit. A plenáris ülés szakmai előadásainak sorát Pléh Csaba, a BME Kognitív Tudományi Központ igazgatója nyitotta meg, majd Komlósi László Imre, a PTE rektorhelyettese tartott előadást. A plenáris ülést a Könyvtárellátó feladatairól szóló előadás, majd az MD Consult mobil diagnosztikai rendszer bemutatója követte.

A könyvtárak és a könyvtárosok által intenzíven használt IK-eszközök már korábban is bőségesen megjelentek a vándorgyűléseken, sőt az utóbbi években a plenáris programokat rendre online is közvetítették. A pécsi rendezvény azonban abból a szempontból is újat hozott, hogy az IKT segítségével már a szekcióüléseket is online közvetítésben lehetett követni. Mindez azt jelenti, hogy akár egyidejűleg is figyelemmel lehetett kísérni a vándorgyűlés eseményeit, illetve azt, hogy azok, akik a párhuzamosan zajló szekcióülések miatt lemaradtak egy másik szekció érdekes előadásáról, utólag megnézhetik azokat. A szervezők igen nagy hangsúlyt fektettek a világhálón való folyamatos jelenlétre, így – köszönhetően az intézet informatikusainak és személy szerint Ambrus Attilának – rendre videoutódítások, videoblogok jelentek meg a neten, amik utólag is megtekinthetők.

A vándorgyűlés előadásairól, a szekciók munkájáról

A protokolláris elemeken, továbbá a szakmai egységet felmutató nagy részvételi arány, a közvetlen találkozási, eszmecsere lehetőségeken túl a vándorgyűlés leginkább várt elemei azok a fórumok, amelyeken a könyvtárakhoz, a könyvtáros-sághoz közvetlenül vagy közvetve kapcsolódó plenáris előadások hangzanak el, továbbá a szakmához szűkebben kapcsolódó, a szekciókban megtartott előadások. A nyitó plenáris ülés – sőt talán az egész vándorgyűlés – legátfogóbb és legmélyebb szakmai előadását Pléh Csaba akadémikus tartotta. *Az internet és az olvasó*

ember válsága: a kognitív megközelítés és a Web-alapú kultúra című – gazdag prezentációval ötvözött, ugyanakkor szellemes – előadás a kognitív pszichológia legújabb kutatási irányjai felől foglalkozott a könyvtárosokat, az értelmiséget intenzíven foglalkoztató dilemmával: vajon az infokommunikációs technikák, a hálózatosodás, a digitalizáció rohamos terjedése az olvasás, sőt a kultúra vélt vagy tényleges leépülésével, gyökeres háttérbe szorulásával jár-e. Vajon átalakul-e s ha igen, milyen mértékben, milyen irányban az ember megismerő képessége, a psziché és a tudás architektúrája? Pléh Csaba látja a veszélyeket: izgalmas nemzetközi és hazai kísérleteket idézve hívta fel a figyelmet például az online és vizuális ismeretközlés maradandóságának és alaposságának deficitjeire, a felszínességre, az örömalapú olvasás kereteinek szűkülésére (főleg a fiataloknál), az agy egyes területeit érő ingerületek „átstrukturálódására” vagy például bizonyos társadalmi csoportok modern kommunikációs technikák által könnyebbé vált irányíthatóságára (értsd: a tömeges manipuláció lehetőségére). Mindazonáltal nem sorolja magát az úgynevezett társadalmi pesszimisták közé: bőségesen mutatta be a web-alapú kultúrának a humán percepcióban, a szocializációban, az emberi kapcsolatok építésében, a gyorsabb és gyakorlatiasabb kommunikációban, a horizontális és asszociációs gondolkodásban bizonyított újításait, pozitívumait is. A kommunikáció és gondolkodás történetének korábbi nagy fordulatait, a beszéd, az írás, a néma olvasás, a nyomtatás, az elektronikus távközlés, a média is hasonló jellegű, korabeli kételyekkel teli drámai változásokat hoztak, de azután végül is gazdagították az emberi megismerés és érzelmek világát, és nem sértették fel a homo sapiens biológiai architektúráját. Pléh Csaba előadásának tanulmányváltozatát – tudomásunk szerint – 2011 őszén a kolozsvári *Korunk* fogja közölni; mindenkinek érdemes lesz majd elolvasni, alaposan földolgozni és alkalmazni, felhasználni a saját kérdések megválaszolásában, illetve konkrét munkájában.

A plenáris ülés keretei között Komlói László Imre, a PTE rektorhelyettese *Többnyelvűség, szocializáció, műveltség* címmel szociolingvisztikai, illetve az előadó definíciója szerint „társaslélektani” szempontból mutatta be az anya- és az idegen nyelvi szocializáció néhány kutatási területét, illetve tudományos vitakérdését. Különösen érdekesek azok a kutatások, amelyek a csecsemő-, illetve gyermekkorai vagy a későbbi többnyelvűség sajátosságaival, valamint a nyelvi kompetenciák és a szövegértés kapcsán tapasztalható súlyos társadalmi leszakadásokkal, egyenlőtlenségekkel foglalkoznak.

A könyvtárakhoz, a könyvtárossághoz kapcsolódó tágabb tematikát megcélzó plenáris előadások mára már hagyománnyá váltak a vándorgyűléseken, és ezt a tendenciát csak helyeselni lehet, hiszen minden esetben igen jelentősen hozzájárulnak a gyakran egymástól távol eső, szakmai, tudományos szempontból sokszor ingerszegény környezetben dolgozó könyvtárosok látókörének bővítéséhez, műveltségük gyarapításához. Feltűnő azonban, hogy a plenáris üléseken alig lehet hallani a könyvtártudományról, a könyvtáros szakmához közvetlenül kapcsolódó, abból táplálkozó, ugyanakkor átfogó, az egész szakmát, pláne a könyvtártudományt érintő előadásokat. Pedig – véleményünk szerint – erre is sort kellene keríteni. Különösen aktuális és akut ez a hiányérzet akkor, amikor a társadalom sürgetően érzékelteti a – gyakran túlságosan is a tradíciókat tisztelő – könyvtári munka gyökeres megújításának, koncepcióváltásának igényét. Úgy látjuk, hogy a magyar könyvtárügy helyzetét őszintén feltáró, fontos szakmai kérdésekről nem, illetve alig esik

szó, egyre rövidülnek, elmaradnak vagy formálissá válnak, csonkulnak vagy meg sem jelennek az alapvető könyvtári kérdésekről, a könyvtárügy stratégiai fejlesztéséről, annak módjairól, lehetőségeiről, kötelezettségeiről, taktikai lépéseiről szóló diskurzusok. Hiányoznak például mind az egyes, mind pedig az országos könyvtári gyűjteményekre, a gyűjtemények összetételére vonatkozó mennyiségi és minőségi elemzések, az országos gyűjtőköri kooperáció aktualizálása; hiányoznak azok a valódi minőségi elemzések, amelyek a könyvtári munka lényegét jelentik, mint például az információs igények, az információszerzési szokások, az információs kompetenciák vizsgálata, valamint a könyvtárak által kínált szolgáltatásokkal történő összevetése; a könyvtárak tevékenységének hatásvizsgálata; nem jelennek meg a könyvtári rendszerről szóló elemzések és még számos más tartalom hiányzik; és nem csupán a vándorgyűlésekről. Ugyanakkor mind hangosabban fogalmazódnak meg, egyre nagyobb teret és nyilvánosságot kapnak azok a vélemények, amelyek – jóllehet gyakran nem túl átgondoltan és nem is túl árnyaltan, sőt könyvtárszakmai szempontból sokszor kifogásolhatóan, ám mindemellett igen progresszíven és agresszíven – változásokért kiáltanak. Sőt! Némely vélemények odáig jutnak el, hogy az intézmény, a könyvtár nevét, valamint a professzió megnevezésére használatos, a „könyvtáros” kifejezést is meg kellene változtatni, mivel – véleményük szerint – a könyvtáros és a könyvtár terminológia – úgymond – korszerűtlen, társadalmi presztízsük alacsony; szélsőséges vélemények szerint pedig egyenesen pejoratív kifejezéseknek számítanak. Ha nem is értünk egyet ezekkel a szélsőséges véleményekkel, magunk is úgy érzékeljük, hogy ez a legősibb kultúráközvetítő intézménytípus igen nehezen vált lépést, és tempóját gyakran mintha még ma is a XX. század első felének üteméhez igazítaná.

Amint arról már korábban említést tettünk, összesen kilenc szekcióban hangzottak el a vándorgyűlés tematikájához kapcsolódó előadások. Ezeken kívül még két fórum működött: a FITT-kocsma és a hallgatói workshop. A pécsi vándorgyűlés egyébként is új elemeket hozott a szekciók munkájában. Ennek oka, hogy 2011-ben két új szekcióval bővült az MKE: míg az MKE Jogi Szekciója 2011. március 4-én, addig rá három hétre, 2011. március 25-én az MKE Tudományos és Szakkönyvtári Szekciója alakult meg. Szintén újdonság, hogy a szervezők közös kezdeményezésére és hagyományteremtő szándékkal az informatikus könyvtár szakos hallgatók számára hallgatói workshopot is tartottak. Valamennyi szekció munkája teljes körű, arányos és objektív beszámolójának elkészítésére e sorok írói nem vállalkozhattak, hiszen maguk is csupán az általuk kiválasztott fórumokon tudtak jelen lenni, így a párhuzamosan működő szekciók teljességéről csupán vázlatos áttekintést tudunk nyújtani. Tehát csupán azoknak a munkacsoportoknak a tevékenységéről tudunk részletesebben szólni, ahol személyesen is megjelentünk. Remélhetőleg a szakmai folyóiratok (sőt talán a szélesebb nyilvánosság is) az elkövetkező hónapok során vissza fog térni a különböző témakörökre, előadásokra, vitákra, már csak azért is, hogy továbbgondolják a vándorgyűlés szakmai ajánlásait. Számos előadásból pedig önálló (akár elektronikus) publikáció is születhetne, főleg, ha lesz rá igény és megrendelés.

Tudományos és Szakkönyvtári Szekció

Az alig néhány hónapos múltra visszatekintő szakmai csoport Pécssett már önálló programmal jelentkezett. A szekció szervezője és moderátora Fischerné Dárdai

Ágnes egyetemi tanár, az új pécsi Tudásközpontba integrálódott Egyetemi Könyvtár főigazgatója volt. Az egész napos, szokatlanul sok előadásnak keretet adó eszmecsere centrális témaköre ez volt: milyen modern könyves, könyvtári és informatikai eszközökkel támogatható az oktatás és a kutatás a XXI. század elején. Holl András a felgyorsuló szerveződésű Magyar Tudományos Művek Tárát (MTMT) mutatta be, bőségesen sorolva az eddigi eredményeket és gondokat, a más adatbázisokkal való összekapcsolhatóság perspektíváit, a késlekedéseket, a még megválaszolandó szakmai dilemmákat és a különböző intézmények – mindenekelőtt a felsőoktatási és szakkönyvtárak – sajátos feladatait. Kiss Gábor nyelvész, a Tinta Kiadó igazgatója a nyelvi-nyelvészeti szak- és kézikönyvek jelentőségéről és könyvtári „jelenlétéről” beszélt, aminek szomorú aktualitást adott az a tény is, hogy a könyves piacot elöntötték a régi, elavult, gyakran pedig egyenesen tudománytalan, dilettáns munkák újrakiadásai, amelyek között az olvasók, sőt a könyvtárosok sem mindig tudnak a szakmai relevancia jegyében eligazodni. A vándorgyűlésen, szinte valamennyi szekcióban sűrűn szóba kerültek az e-könyvek és e-folyóiratok, valamint a digitális adatbázisok terjedésének, szakmai értékeinek, szerzői jogainak, valamint a felhasználhatóságuknak, a recepciójuknak a neuralgikus kérdései. Ebben a szekcióban Békly Endre az Elsevier Kiadó termékeiről és tapasztalatairól számolt be, nem elhallgatva a cég üzleti érdekeit, marketing-szempontjait sem. (Ez a megközelítés és hangvétel a vándorgyűlés számos más előadásában is hangsúlyosan megjelent.) A szerzői jogi kérdések könyvtári vonatkozásaival – különösen az elektronikus könyvek és adatbázisok vonatkozásában – a szekció egy külön tematikai ciklusa, majd egy kerekasztal-beszélgetése is foglalkozott. E témakörökben Békési Beáta (SUWECO), Bázing Zsuzsanna (Dialog Campus Kiadó), Lukács Eszter (EBSCO–Minerva), Veréb Viola (Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala) és Kenyéri Katalin (NEFMI – Könyvtári Osztály) és mások fogalmazták meg véleményüket. A PTE Egyetemi Könyvtára és a Dialog Campus Kiadó termékeny eszmecserét kezdett egy lehetséges két-, majd többoldalú sokszorosítási, közreadási megoldás jogi kereteinek kidolgozására. A szekció alapvetően gyakorlatias témaköréhez Agárdi Péter egyetemi tanár nyitóelőadása nyújtott elméleti-történeti keretet: *Kultúravesztés vagy kultúraváltás? Klasszikus műveltségi értékek – modern kommunikáció* címmel művelődéstörténeti, szociológiai és kulturális politikai megközelítésből mutatta be a Pléh Csaba által a kognitív pszichológia felől tárgyalt jelenségkörben lehetséges értelmezését, reflektálva is az akadémikus előadására. Bármennyire is nehéz, de meg kell tudnunk különböztetni, akár egy szűkebb szférán (pl. a könyvolvasás, a klasszikusok iskolai forgalmazása stb.) belül is – egyfelől – azt, ami igazolhatatlan kultúravesztés, degradálódás, barbarizálódás, „bunkósodás”, és – másfelől – azokat a gyakran pozitív jelenségeket, amelyek szükségszerűen fakadnak a mediális, digitális, mobilkommunikációs és ikonikus kultúraváltásból. Elengedhetetlen ez a tisztánlátás a realista szemléletű könyvtárosok, pedagógusok, kultúraközvetítők cselekvő ethosának érvényesítéséhez.

Jogi Szekció

Az előzőhöz hasonlóan szintén rövid ideje működő szekció életre hívásának indokoltságát mutatja, hogy a szekció ezen a vándorgyűlésen már önálló előadásorozattal jelentkezett, és a csoport munkájában 40-45 fő vett részt. A Jogi Szekció munkáját a csoport elnökségében is tevékenykedő pécsi könyvtáros moderálta:

Hamar Zsuzsanna, a PTE Benedek Ferenc Jogtudományi és Közgazdaságtudományi Szakkönyvtárának igazgatója. A szekció tematikája egymással összekapcsolt tárgyszavakkal, illetve az azokkal történő szójátékokkal fejezhető ki: *Könyv & Tár & Jog – avagy a műveltség, a jog és a könyvtár tükrében*. Az előre tervezett programnak megfelelően a szekció előadásai között elsőként a PTE Állam- és Jogtudományi Kar dékánjának, Berke Gyulának az előadása hangzott el *Mit jelent a jogi műveltség napjainkban?* címmel. Referátuma komplex egészében érintette a jogi információhordozók (szakkönyvkiadás, folyóiratok, adatbázis-hozzáférések, jogforrások, e-dokumentumok stb.) problémakörét, és erre alapozva foglalkozott a jogi információs igényekkel, továbbá a könyvtárak helyzetével, a könyvtárak közötti együttműködés szükségességével. Külön kiemelte, hogy míg a világnyelveken megjelenő jogtudományi könyv- és folyóiratkiadás a reneszánszát éli, addig Magyarországon kritikus helyzetben van ez az ágazat. Rendkívül kimunkált, szemléletes előadásának legfontosabb megállapításait az alábbiakban lehet sommázní. A jogi könyvtárak ma nem készek és nem képesek a széles közönség által igényelt, olyan sajátos információs szolgáltatásokra, mint például a fogyasztóvédelem, a pénzügyi jog stb. Mindemellett az előadó igen fontosnak tartaná a magasabb szintű szaktájékoztató, szakirodalmi tájékoztató fejlesztését, a kutatók munkájának segítését, az adatbázis-hozzáférések bővítését. Meglátása szerint hosszabb távon nem lesz tartható az európai uniós Dokumentációs Központok elkülönült fenntartása, azoknak integrálódniuk kellene az általános jogi könyvtári és tájékoztatói rendszerbe. A szekció következő előadója Bragyova András, alkotmánybíró volt, aki *Könyvtár és jogtudomány* címmel tartott előadást. Mondandója meghatározó részét a jogi információk és információhordozók szintjeinek meghatározása alkotta: azok nyelvi kifejezési eszközei, szövegei, úgymint a jogszabályok szövegei, a döntvénytárak és határozatok szövegei, vagyis a praxis gyakorlásához szükséges szövegtárak, továbbá a jogelméleti (jurologia?) szakirodalom szövegtani kérdései. A könyvtárak számára javaslatot fogalmazott meg: a „természettudósok terrorjának” tartott tudományometriai kérdésekben történő együttműködés szükségességét. A harmadik előadást Sipos Anna Magdolna, a PTE–FEEK Könyvtártudományi Intézetének igazgató-docense tartotta, *Egységesülő Európában egységes könyvtárügy?* címmel. A gazdag szemléltetéssel kísért előadásában részletesen foglalkozott azokkal a jelenségekkel, elvárásokkal és nyilatkozatokkal, amelyek az egységesülő Európában egységes könyvtárügyet képzelnek el. Bemutatta az egyöntetű könyvtárügy létrejöttével kapcsolatosan megfogalmazott igény fő okait és indokait, céljait. A könyvtári gyakorlathoz közeli kérdéseket taglalt és mutatott be Miszler Tamás, a PTE Benedek Ferenc Jogtudományi és Közgazdaságtudományi Szakkönyvtárának munkatársa, bemutatva a karon kialakított (és a későbbiekben a helyszínen is bemutatott) Jogi Kutató szakmai tervét. Az ígéretes, korszerű IKT-eszközök és módszerek teljes arzenálját felvonultató projekt komoly segítséget jelent majd a karon tanuló hallgatók információs műveltségének fejlesztésében, továbbá a kutatók szakirodalmi információs igényeinek felmérésben és kielégítésében. A szekció munkájának végén a résztvevők megismerkedhettek az EBSCO – Legal Collection – adatbázisával. A fórum munkájához kapcsolódóan, a Tudásközpont Dialog Campus Könyvesboltjában került sor Sipos Anna Magdolna *A magyar könyvtárjog története* címmel 2011 áprilisában megjelent kötetének dedikálására is.

Bibliográfiai Szekció

A Szőnyi Éva szekcielnök által vezetett munkacsoport *Az egyetemes tudás leképeződése a könyvtárakban – az online katalógusok* témakört dolgozta fel. A szekcióban a tudományos könyvtárak elmosódó határaitól, Nagy Zsuzsanna, a Budapesti Corvinus Egyetem Központi Könyvtárának szolgáltatási igazgatója értelmezésében esett szó. Rendkívül érdekes és könyvtárak számára igen aktuális témákat boncolgattak azok az előadások is, amelyek a dokumentumok, illetve a metaadatok retrospektív konverziójának kérdéseit taglalták: a XVIII. századi folyóiratok komplex feldolgozását a Debreceni Egyetemen; valamint az emblematikus „müncheni gyűjtemény” rekatalogizálását az Országos Széchényi Könyvtárban. A témához kiválóan illeszkedett az Alephben történő katalogizálás korszerű eszközeinek, innovatív alkalmazási lehetőségeinek bemutatása az Ex-Lh Kft. képviselőinek közreműködésével.

Társadalomtudományi Szekció

A Társadalomtudományi Szekció – régi hagyományainak megfelelően – színvonalas és érdekes programot állított össze, amely nem csak a társadalomtudományi gyűjtőkörű könyvtárak számára nyújtott hasznos információkat. Villám Judit, a szekció elnöke bevezetőjében kiemelte, hogy az előadások kiválasztásában a vándorgyűlés fő témájához, a „tudás és műveltség” témakörhöz való kapcsolódás volt a meghatározó. A tudásbázisok, tudástárak létrehozása és működtetése a könyvtárak – kiváltképp a szakkönyvtárak – fő feladata. Ez jelenleg leginkább a nagyszabású digitalizálási projektekben nyilvánul meg, amelyek újabb és újabb kihívások elé állítják a könyvtárakat. A szakkönyvtárak gyűjteményeiben őrzött dokumentumok iránt nem tömeges igény jelentkezik, ám a sajátos felhasználói réteg igényei miatt nagyon fontos, hogy könnyen, gyorsan és hatékonyan tegyék hozzáférhetővé szakkönyveinket. Az első előadásban Bajkó Csaba, a Szervizpark Kft. munkatársa beszélt a modern irodatechnikai eszközök könyvtári alkalmazásának lehetőségeiről. Kovácsné Koreny Ágnes izgalmas és informatív bemutatást adott az Országgyűlési Könyvtárban zajló nagyszabású digitalizálási projektről, a *Digitalizált Törvényhozási Tudástár* munkálatairól. Az Országgyűlési Könyvtár projektjében kétféle oldalnyi szöveg digitalizálására, majd adatbázisban történő szolgáltatására vállalkoztak. A digitalizálendő dokumentumok főként adattárak, parlamenti dokumentumok, döntvénytárak, vagyis speciális jogi szövegek. A digitalizált szövegek 75 százaléka szabadon hozzáférhető lesz. A munka során felmerülő problémákat az előadó hét csoportba tipizálta: a nemzeti együttműködés hiánya okozta problémák, a digitalizálendő anyagok kiválasztása, a közbeszerzés, a tartalomszolgáltatás kihívásai, a szerzői jogi kérdések, a háttérfeladatok, valamint a projekt menedzselésével kapcsolatos speciális gondok. Arról is beszámolt, hogy bár a munka még folyik, de már megkezdődött a folytatás is, hiszen résztvevői lettek egy nemzetközi projektnek is, amelynek célja, hogy minél több digitalizált magyar forrás gazdagítsa az Europeana digitális könyvtár gyűjteményét. A harmadik előadásban a Központi Statisztikai Hivatal és Dokumentációs Központ tudásbázis-építő munkájával ismerkedhettünk meg. Nemes Erzsébet, a könyvtár főigazgatója bemutatta, hogy egy 140 éves történettel büszkélkedő könyvtár hogyan, milyen fejlődési utakon jut el a korszerű tudásbázisok szolgáltatásáig. A kötelempéldány-joggal rendelkező könyvtár hatalmas gyűjteményéből (844 596 dokumentum) mára már 750

ezer elérhető az elektronikus katalógusban és a MOKKA közös katalógusában is. Az Európai Unió támogatásával megvalósuló projektjük célja, hogy a jelen szaktudását a jövő generációk szolgálatába állítsák. Ezt követően a könyvtár munkatársa, Lencsés Ákos számolt be a konkrét adatbázis-építési tervekről és munkálatokról. Két nagy tudásbázis építésén munkálkodnak. A Fényes Elek tudásbázis a statisztikatörténet, demográfia, közgazdaságtudomány kiemelkedő személyiségei életútjának és munkásságának bemutatására törekszik. A Statisztikai tudásbázis történeti adatsorokat, népszámlálási anyagokat, demográfiai mutatószámokat tesz elérhetővé széles időszámban, megkönnyítve a kutatók, a könyvtárosok munkáját. Az adatbázisokban a statisztikai adatok mellett elérhetők lesznek képek, kéziratok, olyan dokumentumok, amelyek korábban csak korlátozottan voltak hozzáférhetőek. Céljuk az is, hogy a könyvtár legyen a helytörténeti kutatások bázisa, amelynek segítségével nyomon követhetők a demográfiai változások, a gazdasági tendenciák, a szakmák változásai, a helységnévtárak vagy például a régi vasúti kézikönyvek is. Az utolsó előadásban az Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum (OPKM) tudásbázisaival ismerkedhetett meg a hallgatóság a könyvtár vezetője, Varga Katalin segítségével. A jelenkor egyik legnagyobb kihívása a könyvtárak számára a korszerű használóképzésben, a könyvtárhasználók információs műveltségének fejlesztésében áll. Az információs műveltség nem egyszerűen digitális írástudás, hanem az információs igény felismerésétől, az információ megszerzésén, értékelésén és válogatásán át, annak értő és jogszerű alkalmazásáig terjedő folyamat. Az OPKM olyan tudásbázisok szolgáltatásán fáradozik, amelyek az információs műveltség elsajátítását is támogatják. Legújabb fejlesztésük az európai uniós támogatással létrejött Olvasás Portál (<http://olvasas.opkm.hu>), ahol egyetlen helyen érhető el a szakirodalom, a tankönyvek és tananyagok, a módszertani segítség, a gyermekek kezébe adható gyermekirodalom adatai, valamint azok az ötletek és jó gyakorlatok, amelyek közvetlenül hasznosíthatók a könyvtárak munkájában. Itt készül a Web Iskolai Könyvtár is, amely az iskolai könyvtárak számára hasznosítható, könyvtári elvek szerint felépített forrásgyűjtemény lesz. Építésében tevékenyen közreműködnek a PTE–FEEK informatikus-könyvtáros hallgatói is. Külön portáloldal áll a gyermekek szolgálatára, amely mind tartalmával, mind vizuális eszközeivel arra törekszik, hogy a jövő generációját játékosan tegye információsan műveltté. A szekció gazdag kínálatára nagyszámú érdeklődő volt kíváncsi. A munka lezárásaképpen a szekció résztvevői megfogalmazták a konklúziót: a szakkönyvtárak gazdag és értékes gyűjteményeikből épített tudásbázisokkal állnak továbbra is a tanulás, a tudás és a műveltség, vagyis a jövő szolgálatában.

Olvasószolgálati Szekció

A szekció programjában az olvasószolgálati munkához kapcsolódó legkülönbözőbb témák kaptak helyet a *Korszerű könyvtár – környezettudatos könyvtár, új utak – új lehetőségek* cím alatt. Tóth Máté a Könyvtári Intézetben, valamint a Pécsi Tudományegyetem Felnőttképzési és Emberi Erőforrás Fejlesztési Karán végzett, a virtuális könyvtári közösségi terekkel kapcsolatos kutatásairól számolt be *Virtuális könyvtári közösségi terek fiataloknak* címmel. Majd Berényi László, a Miskolci Egyetem Vezetéstudományi Intézetének adjunktusa a II. Rákóczi Ferenc Megyei Könyvtárban végzett környezeti gazdálkodási programról tartott előadást (*Környezettudatos könyvtár – egyszerűen*). A fenntartható fejlődés lényege: meg-

kísérlik a globális problémákat olyan módon kezelni, hogy a gazdasági, társadalmi, természeti értékek összhangja ne sérüljön. A családi otthonokban a környezet-tudatos magatartás megvalósítása egyszerű, de egy szervezet szintjén már sokkal összetettebb problémát jelent. Nem is mindig a vezető felelőssége, hanem a teljes rendszeré. Kiemelt jelentősége van a külső partnerségnek. Igyekeznünk kell a környezetet nyitottá és együttműködővé tenni, hogy céljainkat elérjük. Ezért van preferált szerepben az olvasószolgálat, ami lényegében az utolsó védvonal, bástya a használói kör felé. A könyvtár nem ró akkora terhet a környezetre, mint más, alapvetően ipari létesítmény, mégis meg lehet találni azokat a pontokat, amelyeken változtatva jelentős lépések tehetők a környezettudatos gondolkodás irányába. A II. Rákóczi Ferenc Megyei Könyvtárban ezért létrejött egy munkacsoport, amely együtt találta ki és valósította meg a fenntarthatósági programot. A csoport munkájában való részvétel nem ró nagy terhet a munkatársakra. A környezeti térképezés céljából és módszerével bejárták az épületet, amelynek minden szegletében igyekeztek megtalálni azokat a helyeket, ahol kis beavatkozással lépések tehetők a környezeti terhelések csökkentése irányába (csöpögő csap, kiegészítő izzó, rosszul nyíló ablak, balesetveszélyes helyek). Ezt kiegészítették egy mini kérdőívvel, amelyek segítségével felmérhető volt, hogy milyen problémák vannak. A program vége felé közelítve úgy gondolják, hogy ezek nem voltak bonyolult dolgok, de magával a folyamattal sokkal tudatosabbá vált a közösség. Végül Kristóf Ibolya a Szent István Egyetem könyvtárosának előadása a használóképzésben szerzett tapasztalatait osztotta meg a közönséggel. Az előadó bemutatta a kurzusok témaköreit, továbbá a hozzájuk kapcsolódó gyakorlati feladatokat (e-learning, tudásátadás, kompetenciafejlesztés a könyvtári virtuális térben). Votisky Zsuzsanna (Typotex Kiadó) előadásában (*Az e-könyvkiadásban szerzett tapasztalatok – valóságghű előadás*) reflektált az előző este a FITT-kocsmában folytatott beszélgetés (lásd alább) témájára. Fontosnak tartaná, hogy erősödjének az eddig nem túl szoros és nem is túl jól működő kiadói és könyvtári természetes partnerkapcsolatok, több közös programot, több alkalmat kellene teremteni egymás motivációinak megértésére. Kiemelte, hogy az információs technológiák iránt erősen elkötelezett Typotex élen jár új innovatív megoldások fejlesztésében és terjesztésében. Merőben új helyzetnek ítélte meg azt, hogy az elektronikus könyvkiadással rugalmasan lehet igazodni a használó speciális igényeihez. Például ha nincs szüksége a teljes könyvre, akkor azt fejezetenként is megvásárolhatja, ha nem elektronikus szeretné olvasni, akkor korlátozott mennyiségben ki is nyomtathatja, ugyanakkor élvezheti az elektronikus szövegek előnyeit is, mint a teljes szöveges kereshetőség vagy a frissítés lehetősége.

Műszaki Könyvtáros Szekció

A szekció nem csupán a műszaki szakterület könyvtárosait, hanem az orvosi, egészségügyi tudományi szakkönyvtárakban dolgozó kollégák összefogását is vállalta. A szekció témáját annak címe határozta meg: *A műszaki és orvosi könyvtárosok a tudás és a műveltség szolgálatában*. Palotai Mária és Kovács Beatrix (GYESZMI Országos Egészségpolitikai Könyvtár) egyik nagy múltú szakbibliográfiánk, a *Magyar Orvosi Bibliográfia* múltjáról és jelenéről tartott előadást. Ezt követően a Semmelweis Egyetem Központi Könyvtára munkatársának előadásában szám-bavették és bemutatták az orvosi könyvtárak sajátos szolgáltatásait. Ugyancsak

ennek az intézménynek a munkatársa beszélt A könyvtárosok oktatási és képzési feladatairól, illetve a Semmelweis Egyetem könyvtárának e téren folytatott gyakorlatáról. Hasonló témát boncolgatott a PTE Pekár Mihály Orvosi és Élettudományi Szakkönyvtár vezetője, Gracza Tünde is, aki az orvostanhallgatók információs műveltségének fejlesztésében végzett munkájukról, eredményeiről számolt be. E szekcióban is (miként a többiekénél) több, a szekció profiljához illeszkedő promóciós előadás is elhangzott. Míg a Swets Magyarország az elektronikus könyvek és folyóiratok egy felületről történő használati lehetőségével ismertette meg a résztvevőket, addig a SpringMed Kiadó a betegtájékoztató új, könyvtári lehetőségeit mutatta be; a PEDRO Tanácsadó és Kereskedelmi Kft. pedig a ZETA termékeket népszerűsítette, amelyek különleges állománykímélő lehetőséget nyújtanak a könyvtárak kollekciónak digitalizálásában.

Zenei Szekció

Hagyományainak és különleges tevékenységének megfelelően a Zenei Szekció munkájában résztvevő könyvtárosok sajátos módon járták körül a vándorgyűlés tematikáját. Szabó Ferencné, a Csorba Győző Megyei–Városi Könyvtár zenei könyvtárosa a zene és a műveltség témáját taglalta sajátos, zenei könyvtáros szemmel. Uzsalyné Pécsi Rita zenepedagógus a zenei könyvtár és az iskola együttműködési lehetőségeiről érkezett. Végül Varga Károly zenepedagógus a *Játék a zenében, játék a zenével* címmel tartott módszertani jellegű előadást. Sajátos színpont volt a kétszáz éve született Liszt Ferenc életútját és művészetét képeslap-kollekció révén bemutató vándorkiállítás; a gyűjtemény egy nagyatádi magángyűjtő, Steiner József tulajdonát képezi. A szekció munkáját Dinnyés József „daltulajdonos” előadása zárta, amely – a tőle már megszokott módon – a zene és az irodalom kapcsolatáról szólt.

Gyermekkönyvtáros Szekció – Könyvtárostanárok Egyesülete

Az azonos generációban érdekelt két szakmai szervezet közös programot állított össze, amihez különleges alkalmat nyújtott a Tudásközpont negyedik emeletén elhelyezett gyermekkönyvtár újdonsága. A Csorba Győző Megyei–Városi Könyvtár által működtetett „Körbirodalom”-nak nevezett és a „Körbi” állatkával szimbolizált részleg már korábban is számos, igényes programot szervezett, ám az új helyszín, az új épület nyújtotta lehetőségek újabb, a legfiatalabb olvasói korosztályt megcélzó projektek indítására ösztönözték a könyvtárosokat. Erről a gyermekkönyvtár munkatársa, Villányi Rózsa számolt be. Majd Vincze Mária, a Mecsek-aljai Iskola Pázmány Péter Utcai Általános Iskolájának könyvtárostánára bemutatta a Pécsre és Baranyára kiterjedő iskolai és könyvtári együttműködés keretében nagy sikerrel megvalósult *Testvérműzsák nyomában* című programját, amelyet Tüskés Tibor *Testvérműzsák* című kötete ihletett. A szekció munkájában teret kaptak a gyermekek számára kiemelkedő színvonalú kiadványokat megjelentető kiadók is: a Csimota Kiadó és a Naphegy Kiadó bemutatóján a cégek profiljaival ismerkedtek meg a résztvevők.

Múzeumi Szekció

Az *Amiről a tárgyak őrzői mesélnek* tematika köré csoportosuló fórum kétféle feladatot is megvalósított a vándorgyűlés időszaka alatt: egyrészt diskurzust foly-

tattak a múzeumi könyvtárak, a múzeumi könyvtárosság sajátos és időszerű feladatairól, a szekció híreiről, könyvtárainról, másrészt a muzeális tartalmak, tárgyak érdekes és egyáltalán nem szokványos bemutatása következett. Szoleczky Emese, a Hadtörténeti Múzeum főmuzeológusa *Damjanich mankójától Haynau seprűjéig* címmel a sokáig rejtve őrzött Aradi Ereklýmúzeum különleges tárgyairól tartott előadást. Ezt követően Tátrai Júlia, a budapesti Szépművészeti Múzeum muzeológusa Egy „másik” Esterházy-gyűjteményről, a nordkircheni Plattenberg–Esterházy-kastély egykori képeiről beszélt. Igen sajátos hangulatú bemutatót tartott Kovács Valéria, a Budapesti Történeti Múzeum könyvtárigazgatója, *A kulisszák mögött – divatélet a szocializmusban manöken szemmel* címmel.

Hallgatói Workshop

Az informatikus könyvtár szakos hallgatók először Pécsen, a 43. Vándorgyűlésen kaptak lehetőséget arra, hogy az újonnan alakult Tudományos Szakkönyvtári Szekció keretei között önálló workshopot szervezzenek. A felsőoktatási könyvtár-tudományi intézetek és tanszékek oktatói és hallgatói által kezdeményezett műhelybeszélgetésre 2011. július 15-én, Koltai Dénes (PTE FEEK) dékán megnyitóját és a szekcióüléseket követően került sor, ezzel lehetővé vált, hogy a hallgatók a szekciók munkájában is részt vehessenek. Magyarország tizenegy felsőoktatási intézményéből, ahol informatikus könyvtáros képzés folyik, hét (Debreceni Egyetem, Eötvös Loránd Tudományegyetem, Eszterházy Károly Főiskola – Eger, Kaposvári Egyetem, Nyugat-magyarországi Egyetem Savaria Egyetemi Központ – Szombathely, Pécsi Tudományegyetem, Szegedi Tudományegyetem) képviseltette magát a hallgatói fórumon. A képzőhelyekről egy, még jelenlegi, illetve egy, már végzett hallgatót kértünk fel, hogy vegyenek részt a munkacsoport beszélgetésének elindításában. A workshop munkája két téma köré szerveződött:

1. A hagyományos és a modern könyvtártani, könyvtárismereti, könyvtártudományi, információelméleti, informatikai elemek, tantárgyak aránya, minősége az informatikus könyvtáros képzésben. (A jelenlegi hallgatók és a már dolgozók tapasztalatai, visszajelzései, értékelései alapján.)
2. Munkaerő-piaci, munkaerőpiaci-szocializációs kérdések és tapasztalatok az informatikus könyvtár szakon végzettek körében.

A szakmai fórum keretében a képzőhelyek volt és jelenlegi hallgatói, illetve oktató-képviselői fejtették ki nézetüket, álláspontjukat a két témával összefüggésben, ezt követően pedig nyílt fórum adott lehetőséget a hallgatóságoknak, hogy reagáljanak a felmerült problémákra, illetve feltegyék kérdéseiket. A workshopon a hallgatók mellett a képzőhelyekről érkezett oktatók is felszólaltak, továbbá számos potenciális munkaadó is megjelent. Nézeteikkel, tapasztalataikkal színesítették a fórumbeszélgetést. A workshop első témájával összefüggésben elmondható, hogy minden képzőhely másként definiálja a hagyományos, valamint az újszerű, főként a legújabb informatikai eszközökre alapozó tantárgyakat. A hallgatók kifejtették, hogy mind a hagyományos (feltárás, könyvtár-tan), mind a modern (elsősorban informatikai és menedzsment elemek) tantárgyakat fontosnak tartják. Külön kiemelendő, hogy egyik intézmény képviselője sem tette szóvá a történeti tárgyak (írás-, könyv-, könyvtár-, sajtótörténet) állítólagos túlsúlyát. Megfigyelhető ugyanakkor, hogy a hagyományos tárgyak körébe folyamatosan és erőteljesen beépülnek a jel-

legzetesen informatikai tartalmakkal rendelkező kurzusok, így például az „adatbázis-kezelés”, amely a workshop résztvevői körében már nem is a modern tantárgycsoportba tartozik. A kevés kivételtől eltekintve a hallgatók többsége viszont még intenzívebbé tenné az informatikai képzést. Több intézmény hallgatója kiemelte a magas színvonalú gyakorlatok fontosságát: ez nélkülözhetetlen a jövőbeli boldogulásuk, a szakmai hozzáértésük, valamint továbbfejlődésük szempontjából. A munkaerő-piaci tapasztalatok, lehetőségek vonatkozásában a már végzett, illetve a tanulás mellett dolgozó hallgatók mondták el tapasztalataikat. A műhelybeszélgetés során az elhelyezkedés nehézségeiről is szó esett; a már aktív könyvtárosok jó tanácsokat fogalmaztak meg a képzésben még résztvevő fiatalok számára. A könyvtárosok véleménye szerint a gyors elhelyezkedést megkönnyítő elemek sorában az első helyen a képzés idején, a gyakorlólhelyeken nyújtott teljesítmény szerepel. Több hallgató is örömmel számolt be arról, hogy a szakmai gyakorlatok alatt sikerült „bedolgoznia” magát egy-egy könyvtárba. A résztvevők között volt olyan végzett hallgató is, aki bár rendelkezik egyetemi szintű, szakpáros és pedagógusi végzettséggel, több nyelven beszél, önkéntes munkát végzett, mégsem tudott könyvtárban elhelyezkedni, így most egy informatikai cégnél vállalt munkát.

Az MKE 43. Vándorgyűlésén először megrendezett hallgatói fórum reményeink szerint nem egyedi és egyszeri esemény volt, hiszen a vándorgyűléseken évről évre egyre több hallgató regisztrál és vesz részt a különböző szekciók munkájában; szükségesnek látjuk tehát, hogy sajátos problémáinkról, az őket foglalkoztató kérdésekről máskor is szó essék a könyvtárosok legnagyobb éves seregszemlájén. A workshop résztvevői kifejezetten örültek, hogy egy külön fórumon volt lehetőségük egymással találkozni, tapasztalatot cserélni, valamint szakmai és baráti kapcsolatokat kiépíteni más képzőhelyek hallgatóival is.

FITT-kocsm

A Fejlett Információs Technológiák és Társadalom Szekció rendezésében könyvtárosok és kiadók képviselői beszélgettek a jövő elektronikus könyvpiacának kihívásairól a Minaret étterem kellemes kerthelyiségében. A beszélgetés moderátorának Bodó Balázst, *A szerzői jog kalózzai* című könyv szerzőjét kérték fel. Az eszmecsere legfőbb motivációja: egyre nagyobb igény mutatkozik a digitalizált tartalmak iránt, ugyanakkor a tapasztalatok azt mutatják, hogy a könyvkiadók és a könyvtárak nem képesek ezt az igényt kielégíteni. A feketepiac szereplői ezen a ponton nyernek teret azzal, hogy hatalmas, illegális adatbázisokat építenek fel a tartalmakból, a fogyasztók pedig elsősorban hozzájuk fordulnak. A zeneiparban az engedély nélküli fájlcsera a piac összeomlásához vezetett; nem lenne szerencsés, ha a könyvpiac ugyanarra a sorsra jutna. Az e-könyvek terjedésével új alapokra kell helyezni a könyvtárak és a kiadók viszonyát, hogy ne egymás ellenében, hanem szövetségesként, a közös érdekek figyelembevételével legyünk képesek átvezetni a könyvkultúrát az új hordozók tömegesedésének korába. A több mint ötven résztvevő – többségében fiatal hallgató – szinte történelmi pillanatoknak lehetett tanúja, hiszen a fenti kérdésekről szóló eszmecsere megindulása aktuális és immár nélkülözhetetlen volt. A felmerülő problémákra megoldás természetesen nem születhetett szűk három óra alatt, viszont mindenki egyetértett az eszmecsere folytatásának szükségességében. A FITT-kocsm tematikájának aktualitását mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy a többi szekcióban, különösen a Tudományos és Szak-

könyvtári Szekcióban rendre előjöttek az előző este megtartott fórumon elhangzottak, a résztvevők argumentációiba sorra beépültek az ottani – korántsem szokványos kocsmai – megállapítások, gondolatok.

* * *

A szekcióülések jellemzéséhez kölcsönvehetjük az Európai Unió jelmondatát: „*Egység a sokféleségben*”. Egységesek voltak a szekcióülések abból a szempontból, hogy mindegyik az MKE 43. Vándorgyűlése jelmondatához – *Tanulás, tudás, műveltség* – kapcsolódóan szervezte meg programját. Ugyanakkor sokféle is volt a szekciók munkája, hiszen valamennyi csoport az általa képviselt könyvtárszakmai nézőpontból közelített a központi témához. Jól érzékelhető volt, hogy a könyvtárak, a könyvtárosok tevékenysége milyen sokrétű, milyen differenciált, ám a végső cél azonos: a tanulás, a tudás és a művelődés segítése, támogatása, gyarapítása mind az évezredek során kialakult munkamódszerekkel, mind pedig a legújabb technikák felhasználásával.

A protokolláris rendezvényeket, majd a számos érdekes szakmai fórumot a vándorgyűlés záróaktusa követte, amelyen a szekciók irányítóinak beszámolóit után az MKE vezetői és a rendezők kaptak szót és foglalták össze tapasztalataikat. A harmadik nap a rekreációt szolgálta. A rendezők számos lehetőséget kínáltak Pécs, illetve a tágabb környezet, a baranyai táj megismerésére. Valódi turisztikai kínálatból válogathattak a résztvevők, aki éltek is a lehetőségekkel. Szombaton reggel sorra indultak a különbuszok Bikalra, a Drávához, Villányba és Siklósra, de többször megtelt a városnéző kisvonat is.

Végül, de nem utolsósorban feltétlenül elismerésünket kell kifejezni a rendezvény szervezésében áldozatos munkát kifejtő kollégák és segítők számára. A konferencia eredményes és sikeres megtartását azoknak az embereknek köszönhetjük, és köszönjük, akik napi munkájuk mellett vagy helyett már egy éve ezen munkálkodtak, és akik számára a záró plenáris üléssel sem értek véget a feladatok. Az eddig beérkezett személyes és online, e-mail értékelések a legnagyobb elismeréssel szólnak a szervezők kiemelkedő munkájáról, a rendezvény helyszíneinek magas színvonaláról és nem utolsósorban az étkezés, a szabadidős és kiegészítő programok körültekintő, színvonalas megrendezéséről, választékáról. A pécsi könyvtárosok és segítők magasra emelték az MKE 43. Vándorgyűlésének színvonalát. Azt kívánjuk, azt szeretnénk, hogy a 2012-ben, Győrben megrendezendő 44. Vándorgyűlés hasonlóan magas nívót mutasson majd!